

верховенства права можна визначити як правову основу будь-якої правової держави в сучасному світі, що охоплює механізми, процедури та концепції використання усіх проявів права у діяльність влади, суспільства та окремих осіб з метою правового, соціального, економічного та іншого державного регулювання наявних майбутніх соціальних відносин.

Підсумовуючи, можна дійти висновку, що принцип верховенства права охоплює в себе як норми права, але також концепції та стратегії вдосконалення адміністративно-процесуального законодавства. Отже, принцип верховенства права як головна складова адміністративного судочинства, можна визначити як сукупність механізмів, концепцій, ідей та процедур використання основних проявів права при вирішенні публічно-правових конфліктів, функціонуванні адміністративних судів та оновленні адміністративно-процесуального законодавства з метою реалізації справедливого, незмінного та ефективного захисту прав, свобод та законних інтересів осіб та суспільства як основного обов'язку правової держави.

1. Кодекс адміністративного судочинства України: у редакції Закону України № 2147-VIII від 3 жовтня 2017 р. URL : <http://zakon3.rada.gov.ua/laws/show/2747-15>.

2. Кузьмін Р., Юлдашев О. Складові принципу верховенства права. *Вісник Національної академії прокуратури України*. 2011. № 1. С. 5–12.

3. Полубатко В. В. Принцип верховенства права у правозастосовній діяльності публічної адміністрації. *Часопис Київського університету права*. 2017. № 2. С. 323–326.

Олег ЗАВІСТОВСЬКИЙ
старший викладач кафедри
тактико-спеціальної підготовки
Дніпропетровського державного
університету внутрішніх справ
(м. Дніпро, Україна)

НАЗРІЛІ ПИТАННЯ ПСИХОЛОГІЧНОГО ЗДОРОВ'Я ПРАЦІВНИКІВ НАЦІОНАЛЬНОЇ ПОЛІЦІЇ УКРАЇНИ В УМОВАХ СЬОГОДЕННЯ

В умовах подальшого розвитку української держави, гуманізації всієї системи суспільних відносин особливого значення набула проблема збереження життя та здоров'я працівників Національної поліції України, мінімізації тимчасових чи незворотних втрат серед особового складу, забезпечення психологічної надійності та виходячи далі, основи ефективної службової діяльності правоохоронців. На етапі розвитку самостійного українського суспільства збільшилась увага до захисту прав і свобод людей, боротьбі зі злочинністю та охороні публічної безпеки. Діяльність по охороні

громадського порядку, боротьбі зі злочинністю, забезпечення прав і свобод громадян завжди була небезпечною [1, с. 44].

Окрім тимчасових або незворотних втрат суто фізичної природи (травми, поранення чи загибель), мають місце й втрати соціального характеру, коли взаємодія політичних, соціальних, економічних, психологічних та індивідуально-особистісних складових провокує чи детермінує протиправну поведінку правоохоронців, що проявляється у випадках порушень ними дисципліни і законності, зокрема і вчинення злочинів з відповідними організаційно-кадровими та правовими наслідками.

Вочевидь, що забезпечення особистої безпеки при виконанні службових обов'язків в умовах існування реальних ризиків природного, техногенного чи антропогенного характеру – це та сфера професійної діяльності людини, де недоліки знань і вмінь, не усвідомлення чи навіть ігнорування існуючих правил безпеки самі по собі вже є небезпечними.

Тож необхідною умовою захисту працівників поліції від негативних чи загрозливих для психічного і фізичного здоров'я та соціального статусу чинників є не тільки загальна професійна підготовленість (спеціальні знання, навички, вміння й тактичні прийоми), але й наявність сформованого комплексу професійних психологічних установок, передовсім – установки на забезпечення особистої безпеки та безпеки колег [2, с. 4–5].

На необхідність належної професійної підготовки людей, що стоять на захисті прав і свобод громадян, зверталась увага вже наприкінці ХІХ – початку ХХ ст. у різних країнах світу. За роки, що пройшли з того часу, система професійної підготовки працівників, як і підходи до неї, неодноразово змінювалися.

У спеціальній літературі зазначається, що від рівня підготовки правоохоронців, уміння діяти в умовах, пов'язаних з ризиком для життя, напряду залежить життя і безпека не тільки працівників поліції, але також і громадян.

Водночас існуюча практика професійної підготовки працівників поліції забезпечує лише їх готовність і спроможність до застосування заходів фізичного впливу до правопорушників, тобто спрямована на нейтралізацію небезпеки безпосередньо фізичному здоров'ю працівника, залишаючи поза увагою інші категорії небезпеки, що становлять загрозу психічному здоров'ю та соціальному благополуччю поліцейського. Також варто констатувати, що така підготовка первісно й усталено орієнтована на забезпечення тільки оперативної-службової сфери діяльності. Питання особистої безпеки у повсякденній життєдіяльності працівників поліції залишається як методично, так і практично не вирішеними.

Результати досліджень з питань психології особистої безпеки дають підстави стверджувати, що у сфері безпеки праці, в тих галузях професійної діяльності людини, де існують реальні ризики для життя та здоров'я, зокрема, в діяльності правоохоронців, базовим є питання професійної

захищеності виконавця – інтеграція характеристики умов його діяльності, що містить комплекс самостійних складових: правову, економічну, матеріально-технічну, соціальну, кадрову, інформаційну, спеціальну, фізичну та психологічну захищеність. Це є спроба узагальнення існуючих проблемних питань щодо психологічного забезпечення безпеки професійної діяльності працівників поліції, визначення можливих та дієвих шляхів їх вирішення з урахуванням вітчизняного та міжнародного досвіду.

Наведені складові професійної захищеності правоохоронців декларовані, зокрема, у низці нормативних документів щодо поліцейської діяльності, а також визначені й регламентовані відповідними і нормативними документами.

Актуальність дослідження так само базується на необхідності гармонізації нормативно-правового та організаційно-тактичного забезпечення діяльності правоохоронців та відсутності належного теоретико-методологічного й науково-прикладного підґрунтя реалізації нових форм і методів забезпечення поліцейських функцій.

1. Шаповалов Б.Б., Завістовський О.Д. Забезпечення виживання поліцейських і персоналу охорони в екстремальних ситуаціях: американський підхід. *Бизнес и безопасность*. № 1, 2021. С. 44–45.

2. Психологія особистої безпеки працівників органів внутрішніх справ та військовослужбовців внутрішніх військ МВС України: Навчально-методичний посібник. Шаповалов О.В., Криволапчук В.О., Шаповалов Б.Б., Кушнар'єв С.В., Яковенко С.І., Клименко І.В., Завістовський О.Д./ за ред. В.О. Криволапчука. К.: ДНДІ МВС України, 2011. 133 с.

Олександр ЗАХАРЧЕНКО

старший викладач кафедри
адміністративного права, процесу
та адміністративної діяльності
Дніпропетровського державного
університету внутрішніх справ
(м. Дніпро, Україна)

ПСИХОЛОГІЧНЕ ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ УПОВНОВАЖЕНИХ ОСІБ ОРГАНІВ ОХОРОНИ ПРАВОПОРЯДКУ

Сили охорони правопорядку на сьогоднішній день займають одну з найважливіших ролей у нашому суспільстві та й у державі загалом. Ці сили розглядаються з різних аспектів. Ми розглянемо це з боку психології. У цій тезі буде відображенні позитивні та негативні психологічні наслідки факту служби в органах внутрішніх справ. Причини їх виникнення та методи, які